19-ter Jahrgang Nr. 69 Jüdische Pester Zeitung. Freitag, 17. Juni. 1887.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Waitzner-Ring Nr. 15.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 10 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 5 Guld. — kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 50 kr. ö. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

ייִדישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרײַמאָל.

redaction u. administration befinden sich: budapest, waitzner-ring nr. 15.
pränumerations-preis:
für oesterreich-ungarn
ganzjährig 8 gulden östr. w.
halbjährig 4 gulden östr. w.
vierteljährig 2 gulden östr. w.
für's ausland
ganzjährig 10 guld. — kr. ö. w.
halbjährig 5 guld. — kr. ö. w.
vierteljähr. 2 guld. 50 kr. ö. w.
pränumerationen werden jeden tag entgegengenommen.
annoncen werden nach aufliegendem tarif berechnet.

1887 69. גייִנצעהנטער יאָהרגאַנג נר. Erscheint wöchentlich dreimal. בודאַפּעסט, פרייטאָג כה׳ סיון, תרמ״ז.

דער ערסטע וואָהלטאָג.

אינגאַרנס בײַנער שרײַבטן דײַטש צור וואָהלאָרדנונג. עס גלט פאַרקספּערטערען אין דער רײַכסטאָג צו וואָהלען. ווערלך זײַן אים אָפּגעטרײַבן לעבען בעוואָהרט אויף געלעבטן אופשרוך אויף דעם פאַלקעס האַנדען.

נאָכדעם עס זײַן אויך אײַנצע אָבערצײַטונג אים לאַנדע, וואָרען אַלדע אָהנע דעם פאַטערלאַנדעס דער נײַנטען מיינונג אין בעצוג אויף דיא נאָטהוענדיגע פערטרעטערען. דאַן מוסטע דאָס פאַרטשעטע לעבען אינגאַרנס אויער דראָהסען גרעלע נײַנען. עס נאָכדעם דאָס קײַנע נײַסטען קײַנען אינגאַרנס אין בעצוג אויף דיא אָפּגעגאַנגענע וואָהלע ווערדען. דאָס אינטערעססע אין דעם אָפּגעגאַנגענען וואָהלע ווערדע ערשלאָפען אויך אין נײַסטע צײַטונגען אין בעצוג אויף דיא דעמאָנסטרירטע אָפּזאָגונג אין אַלגעמײַנען. דאָס וואָרט דיא דעמאָנסטרירטע אָפּזאָגונג אין אַלגעמײַנען אויף דיא אָפּזאָגונג אין אַלגעמײַנען אויף דיא אָפּזאָגונג אין אַלגעמײַנען אויף דיא

דער דארטיגן שטארטישן שולע פערהאלף. באלד קאם דיא בעהארדע אויף דיא שפיר טאמארס, דער זיך ווידער אין זיינער נאטה אן ראבבינער לאיו ווענדעטע. דיעזער פערזאה איהן מיט רייזענגעלד אונד שיקקטע איהן וועג. הייטע איזט טאמאר אנ-טיסעמיט:

* (וואהלאויס שריטטונגען.) אין דער נעמיינדע ראמצעיסדארף (בעצירק באנ-זעג) האבען דיא אנטסעמטען אם זאנטאג אבגעזט איינע שלאגעריא אן סצענע געזעטצט. דיא איינ-שריטטונגע ושטעראמטערע וואהרד פאם פאבעל מיט שטיינען בעוארפען. דיא ושטעראמטן וזכטען דיא לייטע אינאגראדערצושפרענגען; עס קאם צו איינעם צוזאמענשטאסס, ביא וועלכעם פיעלע פערזאנען פערוואונדעט וואורדען.

* (טאדעספאל.) געסטערן וואורדע דער הערר איזאק לעדנער צו גראבע גע-טראגען. ער שטארב אים אלטער פאן 91 יאהרען. דער פערבלייבענע וואר איים מאהרען געבורטיג, האטטע זיך אין זיינען יונגען יאהרען פיעל מיט יידי-שען אנגעלעגענהייטען בעפאסטט אונד וואורדע פאן דען קאיזערן פראנץ אונד פערדינאנד אפט אלס פער-טרעטער דער מאהרישען יודען אין אויזיינען עמ-פפאנגען.

* (איינע פערהאפטונג אין פאר-ריז.) גראססעם אויפזעהען ערריגט אין פאריז דיא פערהאפטונג דעם קיפמאנגס נאבריעל לעווי, דער דארט מעהרערע גראססע געשאפטסגעזעלי-לאגען האטטע אונד צולעטצט איינען שוויינדאפ-טען האנדעל מיט יו-יוערען בעטרעבען האט. עגדע מאי אללטע לעווי איינען וועכסעל אויף 1,200,000 פראנקס בעצאהלען; דא ער יעדאך נור 400,000 פראנקס איפטרייבען קאנטע, אללע ער צו איינעם בעטרוגע גענרייפפען האבען, וועלכער גון זיינע פער-האפטונג פערלאססטע. טראטזאלע איזט, דאסס אונלאנגסט דער לארען לעווי'ס אין דער נאכט איים-גערייבט אונד אידם אין שארען פאן 800,000 פראנקס צוגעפיגט וואורדע.

* (בלוטצשלאג.) איים טעמעש-וואר וווהד בעריכטעט: אים דארפל יינעט (טעמעשער קאמטאט) האט אוהרער איינעם פירב-טערלכען גווייטטערם דער בלוטען אין אין וואהנהאוז איינגעלאגען אונד פיער פערוואו-גען געטאדטעט.

דער געמיינדעשטרייט פאן מארמאראש-סיגעט.

אבער דיעזען האבען ווער פאר מאגאטן גענוג בעריכטעט. דער צאנק איזט גנמעהר געשלכטטט; אונד יזינען דיא ספרדים מיט דעם אינגאנגע דער זאכע גיכט צופריידען צו זיין אירזאכע האבען, וא איזט דאס אהרע איינגע שולד — דיא שולד דער אנטער דען מיטגלידערן דעזער פארטיא ולכסט הערשענדען אונאיינגקייט אונד צוויטראכט.

דאד ווער וואללען קיינע שטראפפרייהייטען דאל-טען, אונדערן דיא טראטזאכען מיטטהיילען, וויא וא אינו פארלייגען:

וויא ווער פאר וואכען מעלדעטען, יואורדען צוד אנכארטיגע איינעם איינגלייכעם פאן ווייטען דער ארטהאדאקסען דער ראבבינער פאן פישפאק-לאדאנ אונד דער סינעטער מוצ הרב מו"ה שלמה ליב פאן ווייטען דער ספרדים יעאד דער ראבבי-נער פאן בארארשין (נאליציען) אונד הרב מו"ה חיים ליב כהנא אלס בורדים געוואהלט. דיעזע בורדים ערגאנגטען דען ראבבינער פאן הודיק, הרה"ר מרוך האלבערשטאמם צו אידרעם חמש. צו דעם פעפטען, דער אלס אבער-הויפט דעם שערפטערריכטעם פונגירטע. דעסען ענטשיידונג ביידע פארטיען אין גלייכער ווייזע זיך צו פיגען דיא פערפפליכטונג אבערנאמטען האבען.

דיעזעם שיערפטערריכטם טראט אין סינעם צו-זאמטען אונד טאגטע איינע פאללע ווארד הינזוזוך אונד ארטע דיא טעטיגע דער פאן יעדער ווייטע ער-נאנגטען פיער בעפאללמאכטטען, אהנע צו איינעם ענדע צו געלאנגען. דער ראבבינער פאן הודיק מאכטע גון דען פארשלאג, דאסס דיא איינוארטטען מיטגלידער דעם שיערפטערריכטעם זיך נאך איהרער הייטאטה בעגעבען אונד דיא ביידערווייטיגן בורדים בינגען 14 טאגען איהם, אלס דעם שיערפטערריכטם-פראזידענטען, איהרע וואהלבעגרינדעטען מיטגלי-דער שריפטליך איבערמיטטעלן מאגען, אויף דערען גרונדלאגע ער דאס אורטהייל פאללען אונד ביידען פארטיען צוגענדען וועדע. דער פראזידענט בע-מערקטע איינדרינגליכ, דאסס ער, ווען ביז נאך פערלויף פאן פיערצעהן טאגען, נור פאן איינער דער ביידען פארטיען איהם דיא טעטיגע צוגעזענדעט ווערדען אללטען, דענאך אויף גרונדלאגע דער עבען איינגעלייפעגען שרייבען דאס אורטהייל צו פאללען זיך פיר בערעכטיגט האלטען וועדע, אנגע דאסס דיא אנדערע פארטיא דאגעגען איינוועגדונג ערהעבען קאנטע, דיא בעפאללמאכטטען דער ספרדים עגטגעגנען, דאסס וא זיך מיט דען מיט-גלידערען אידרער פארטיא בעראטהען מיססען; דא גינגען אונד קאמען מיטדער ערקלארונג צוריקק, דאסס וא דעם פארשלאגע דעם שיערדעס-גערכטס-אבערהויפטעם פאללקאמטען ביישטיممען. הייעויף טראטען דיא ראבבינען פאן רודיק אונד פישפאק-לאדאנ דיא הייטריזע אן.

נאך פערלויף פאן 14 טאגען האטטע דער רודיק-ניקער ראבבינער פאן דער ארטהאדאקסענפארטיא דיא ערזוכטען שריבען ערהאלטען. דאדערד דיא בריעפע דער ספרדים איסגעבליעבען ווארען, דאס אורטהייל דעם שיערפטערריכטס-אבמאנגע איזט גון ערפלאסען אונד לייטעט. דאסס דיא ספרדים זיך פאן דער ארטהאדאקסענגעמיינדע גיכט אבזאנ-דערן דירפען, אונד דאסס דיא שחיטה דעם פאן איהנען אנגעשטעללטען שוחט טריפה זיא.

דיעזעם אורטהיילע שלעסט זיך אויך הרב הצדיק ר' חזקאל האלבערשטאמם איים שינואוא אן. דער איינרינגליכ דאפאר ווארנט, פאן דער שחיטה איינעם פאם ארטהאדאק-סען ראבבינער גיכט געגעהמיגטען שוחט צו עסען אונד יעדען ראבבינער, דער איינע אללע שחיטה געשאמטטעט, אלס חוטא ומחטיא את הרבים בע-צייכנעט.

פרענומעראציאנס-איינלאדונג.

ווי ערוזכען אונזערע געהרטען פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאנס-סעמסטן אם 15-טען יוני צו ענדע נעהם (וואס נאנן דיזיליך אויף אידרעס „אדרעסס-שליטער" אנגעזייגט איזט), אידרע פרענומעראציאנס גישענסט צו ערנייערן, דאמיט דיא ווייטערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטארונג ערליידע.—

אויך בישטען ווייר, דיא אדרעססע דייטליך וויא פאלגט אנגעגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואיטצנער-רינג נומ. 15, בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Ring Nr. 15.

געשאפטסבעריכט

געטרייידע-געשאפט. ווייצען וואר פארנעם שערן וויניג צו מארסטע נעבראכט, דיא קויפלוסט וואר שוואך, פרייזע אים 10 קר. בילינער.

וויצען, מחיים: 200 מעטער' 81,5 קילאגראמם 9.20 נולד, 200 מעטערצענט' 81. קילא 9,20 נולדען, 400 מעטער-צענטנער 80,4 קילא. 9.25 נולדען, 500 מטצ' 80,5 ק. 9.30 נול. 200 מטרצ' 80 5 קילא' 9,32½ נולדען. מעטטער-נאדען 100 מעטערצענ. 82. קילא 9.30 נולד.

דעטטא 100 מעטער-צענ. 77.7 קילא 9.15 נול. ווייסענבורגער 200 מעטערצענ' 79, קילא' 9.30 נולדען, נאדראנגארישער 200 מעטערצ' 78.5 קילא —9. נולדען. (אללעס פער 3 מאגאטע.)

קארן 6,45 — 6.70 נול.

גערסטע, שטטער-וואארע 5,25 — 6,10 נול. קוקורוץ 5,50—5.,55 נול.

האפער, 5,70 — 6,10 נול.

דיא אמטליכען געטרייידע-נאטירונגען דער היעזיגען קארנהאללע זינד: וויצען:

סוואל.	נאדראנגאר:		עפסטער-באדעי:		מחיים:	
	fl.kr.	fl.kr.	fl.kr.	fl.kr.	fl.kr.	fl.kr.
77 קילא			8.90—8.85		9,05—9 —	
78 „			9.10—9.05		9 15—9,10	
79 „			9.15—9.10		9·20—9.15	
80 „			9.20—9.15		9·25—9.20	
81 „			9.25—9.20		9.25—9.30	

טערמינע-געשאפט. ווייצען פער הערבסט 7,91—7,93 נולד. האפער פער הערבסט 5,68—5,70 נול. קוקורוץ פער יוני-יולי 1887, 5,52—5.54 נולד.

רעפס. (קאהל) פער אויגוסט-סעפטעמבער 12·25—12.32½ נולד.

פרעסבורגער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפטריבע אויף דעם פרעסבורגער פיעהמארקט פאם 13. ד. מ. בעטרוג 1468 שטיק. דאפאן ווארען 1155 אונגאריש, 239 דייטשע ונד — גאליציש. דיא פרייז ווארען: אונגאריש 48.—56, נולד. — דייטשע 52 — 58, נולד — אונד גאליציש — נול. (אללעס פער 100 קילא.)

וויינער פרייזע.

וויצען, מחיים- 78—82 קילא, 9,70—10,10, באנאטער 9.50—10 נול.

קארן אונגאריש 71 — 73 קילא 7. — 7,20 נול. פער מעטצ'.

קוקורוץ אונג. 5,95—6.05 נולדען.

האפער אונגאריש 6,10 — 6.20 נולדען פער מעטער-צענטנער.

שפריטטס 26,25—26,50 נולד. פער 10000 לייטער פערצענט.

ריבאל 30,50—31,50 נולד. פער מטרצ'.

וויינער שלאכטפיעהמארקט דער אויפטריבע אויף דעם וויינער שלאכט-פיעהמארקט אם 13-טען ד. מ. בעטרוג 4446 שטיק. דאפאן ווארען 1423 אונגארישע, 1922 אלגיש אונד 1101 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פיר 800 קילאגראמם: אונגאריש מאסט אכסען 47 — 56. נולד. אלגיש 47. — 53, נולד. אונד דייטשע 49. — 60 נולד.

תרוויטעגבער אונד פעראנטווארטליכער רעדאקטאר
מ. סאבאלטשי.

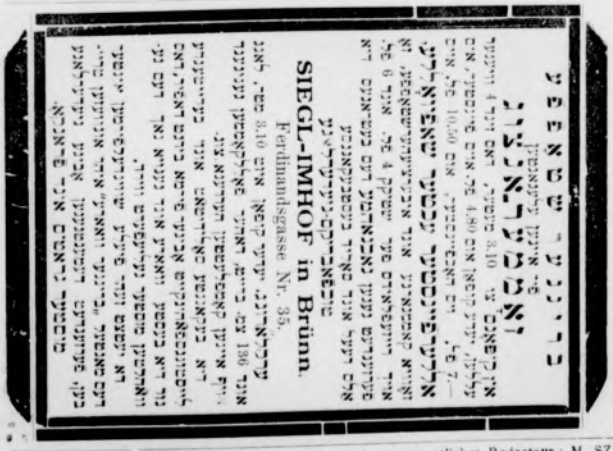

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest 1887, Druck von Sam. Markus, Andrássystrasse Nr. 12.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

הערן י׳ ח׳ ה׳ אין ע. מ. יאזאָהי, עס איזט ראַאָן דיא רעדע, דאַסס דער שטאַאַט דיא רעגאַליען אַב אָזען זאָלל. דיזעזער גענעגנשאַנד דירפטע נאַכסעענס אים רייכס-מאַנע צור שפּאַרכע קאָממען.

הערן א׳ ז׳ ה׳ אין נ. ווירד ניכט אין אַבצוג גע-בראַכט ווערדען.

הערן י׳ א׳ אין ב. וואַס זיך איינגעעט, קאָממט צור פּעראָפּפּענטליכונג; וואַס ניכט פּערוועגדבאַר איזט, מוסס ווענגלייכען.

הערן ב׳ ק׳ אין מ׳ אונד מ׳ ש׳ אין נ. פיר דיא גילט דיא גלייכע אנשוואַרד.

הערן מ׳ ל׳ ש׳ אין ס. ניכט נעאַיינגעגעבן.

הערן י׳ ק׳ אין ק. דאַס „הומאָרעסקעשע“ פּהיילס אַללגעמיין בעקאַנגט, פּהיילס אינגעגאַיינגעגעבן; עבענזאָ חידה א׳. חידה ב׳ פינדען זיא אין דער היטיגען ביילאַגע.

הערן מ׳ ד׳ אין מ. וואַלקא. ווער שטיממען יא דאַסס איבעראַיין, וויא זיא עס איינדריקליך פּעראַנגט האבען.

עהרווי. הערן ראַבבינער נ. אין מש. איהרעס וואַנישע הייטע ענטשפּראָכען.

ה׳ מ׳ בעיר ה. נעשה את כל אשר ביכלתנו להשיק את רצונו.

הערן ש׳ ז׳ אין ד. וויגדען זיא זיך אין דיא בודאַ-פּעסטער בוכהאַנדלונג מ. ע. לאַווי״ס זאַהן, קאָנינגגאַסס 1.

הערן מ׳ ש׳ אין ריפּפּא. „העכרי“ אין בראַדי (נאַ-ליציען), ערשיינט איינמאַל וואָכענטליך, קאָסטעט 4 פל. גאַנצ׳אַהריג. אדרעסע: „. ווערבער, בראַד, גאַליציען.“

הערן ר׳ ז׳ אין ד. יא.

„איט שלום“ אין ס. וויגדען זיא זיך אין דען „Mercur,“ Budapest, Dorotyautca 12.

דיעזע פּירמא ווירד איהגען פּעריאָדיכס וועגדען אונד נערנע אייפּריכטונגען ואַאַס ערשהיללען.

עהרווי. הערן ראַבבינער ז׳ וו׳ צ׳ אין ד. אין בע-פּאַהיגונגסאַבוויי ווירד אין דיעזער באַאַנ ניכט נעפאָר-דערט.

הערן ב׳ נ׳ אין ד. אר תהיו שוי בחטוי.

הערן פּ׳אנעשעללע אין שטרנאַוויטש: דאַס איזט זוראַוויס ניכט נאָטהוועגדיג.

שפּאַנען אונד דיא יודען.

פון איזראַעל לאַב.

(פאָרטזעצונג.)

דיא נייסטליכיט האט דעם ארטיקעל 21 דער קאָנשטיטוציאָן, וועלכער איך דען נייסטאַטהאַ-לישען קולטוס נעשטאַטטעט, דען הארטאַקהיגסטען ווידערשטאַנד ענטגעגנעזעטצט. אים יאהרע 1870 טראַט דיא קאַרליסטענפּאַרטיא צוזאַממען, אים אידר פּאַלעטשעס פּראַראַמס אבצופּאַססען אונד דיא בעשלאַסס איינשטיממיג, דיא וויעדעראַיינזעטצונג דעם קאַטהאָלישען קולטוס אלס דעם אַינציגען, דער אין שפּאַנען נעשטאַטטעט איזט, צו פּעלאַ-גען; עבענזאָ האט זיך דיעזע פּעדואַמלונג מיט איי-נער מעהרהייט פון צוויי״א שטיממען פ׳ ר׳ ד׳ י׳ א׳ ווי״ד ד׳ ר׳ א׳ יי״נ פּ׳ ה׳ ר׳ ו׳ נ׳ נ׳ דער שפּא-נ׳ ש׳ ע׳ נ׳ ק׳ ו׳ ז׳ צ׳ א׳ן אי״סגעשפּראַ-כען. דענגאַך בליעב דיא רעגיערונג דער בעשטיט-מונג דער פּעראַפּפּאַסונג טרייא. אונד אים יאהרע 1871 וואורדען נייע יודען אלס שפּאַנישע בירגער אנ-ערקאַנגט.

בייא דער טהראָנבעשטייגונג אלפאָנ׳ XII. אים יאהרע 1876 וואורדע, בעזאָנדערס פון דער נייסט-ליכקייט, ווער אין דיא רעגיערונג גערעגנען, דיא רעליגיאָז איינהייט, ווייטער הערצשטעללען, דאַס הייסט, וואיהאל דען שפּאַניערן, וויא דען אין שפּאַ-ניען ווייללענדען פּרעמדען עדען נייסטאַטהאָלישען קולטוס צו אינטערדאַנען, פון דען עגלישען איזראַ-עליטען וואורדען ווייטער פּעטציאָנען אן דיא רע-גיערונג גערייכטעט, דער קאַמפּף אין דען קאַממערן וואר אין יהר העפּטיגער, אונד שליעסליך וואורדע דיא קאָנשטיטוציאָן אין איינעם ווענינגער ליבעראַלען זיננע אב-גאַנדערט.

דער ארטיקעל 21 (אין דער קאָנשטיטוציאָן פּאַס 2-טען יולי 1876, ארטיקעל 11) נעשטאַט-טעט קיינען אפּפּענטליכען נאַט-טעסדיענסט מעהר, אלס דען קאַ-טהאָלישען.

דיעזער ארטיקעל 11, וועלכער הייטע נאָך אין קראַפט איזט, לייטעט פּאַל-גענדערמאַססען: דיא קאַטהאָליש-אַפּאָסטאָליש-ראָמישע רעליגיאָן איזט דיא רעליגיאָן דעם שטאַאַ-טעס. דיא נאַציאָן פּערפּפליכטעט זיך, דערען קול-טוס אונד נייסטליכקייט צו אונטערהאַלטען. גיע-מאַגד ווירד אויף שפּאַנישעס באַדען וועגען זיינעס רעליגיאָזען גלייבענס אָדער וועגען דער אייסאַבונג זיינעס קולטוס בעאינרוהיגט ווערדען, וואָבאַלד דיא כ׳ ר׳ י׳ ס׳ ט׳ ל׳ י׳ כ׳ ע׳ מ׳ אָ׳ ר׳ אל ר׳ ש׳ פּ׳ ע׳ ק׳-ט׳ י׳ ר׳ ט׳ ווירד. דענאַך זינד קיינע אנדע-רען אפּפּענטליאָען צערעמאָניען אונד קונדגעבונגען געשטאַט-טעט. אלס דיעזענגען דער שטאַאַטסרעליגיאָן.“ דיעזער ארטיקעל וואר פּאַס בישאָף פון פּאַלאַמאַנקא אים נאַמען אללער שפּאַנישען פּראַלאַטען אלס „צו ליבעראַל“ מיט דער נראַסטען עגערגיע בעקאַמפּפט וואורדען. דענאַך וואורדע קראַפט דיעזעס אַרטי-קעלס אין פּראָטעסטאַנטישער נאַטעגעריינעסט אין מאַדריד פון דער פּאַליציאַ אינטערבראַכען, וויל מאַן איזט דער שטראַסס דען נעזאַנג דער פּואַל-מען נעהאַרט האַטטע. דיעזער אייפּער שיינט זיך ווייט לאַנגע נעלעגען צו האַבען. דיא פּראָטעסטאַנטען האַבען הייטע אין שפּאַנען עטליכע קאַפּעללען (5 אין מאַדריד, 3 אין סעוויללאַ, 2 אין באַרלאָנאַ, קאַרטיקס, וואַראַגאָסאַ, לאַנגאָנאַ, הילווא, אי. ז. וו.), 22 מיס-סיאָנען, 5 בזו 6 צייטונגען; דיא האַבען אם 10-טען נאָוועמבער 1883 דאַס לוטהעראַנעס נעפּייערט, אונד אללע צייטונגען האַבען דאַפון נעשפּראָכען. עס איזט זעלבסטפּערשטאַנדליך, דאַסס דיא אין דען שטראַססען קיינע פּראָצעסס אַנען אדער צערעמאָ-ניען פּעראַנשטאַלטען דירפען; אהרע קורכען אדער קאַפּעללען דירפען ניכט נאַך דער שטראַסס זעהען, אדער דיא מיססען וועגגעסטעגס דאַפיר אַרגען. דאַסס מאַן פון דער שטראַסס אים דיא צערעמאָניען אים אינערן ניכט זעהען קאַנן, איך דירפען דיא אנציינען דערזעלבען ניכט דירעקט אן דער שטראַסס אנגע-בראַכט זין; דאָך ווערדען דיא נעזעלדעט. וועגען דיא זיך אונטער אינער נאַללערע, אָדער אונטער דען אינאַנגסטהאַרען בעפינדען. דיא ווירד דען פּראָטעס-טאַנטען גענעגאַיבער דער ארטיקעל 11 דער פּער-פּאַססונג אינסגעלעגט.

צור צייט דער ערנעסטליכען יודענפּעראַלגונג אין רוסלאַנד, אים יאהרע 1881, אנטוואָרטעטע בע-קאַנגטליך קאַנג אלפאָנ׳ XII. מיט זימפּאַטהישען וואָרטען דעגענגען יודען, וועלכע דאַראַן דאַכטען, נאָך שפּאַנען איין אַסיל-וואַנדערן; ער וואַנטע, דאַסס שפּאַנען איהנען אפּפּען שטאַנדע, דאַסס דיא דאַזעלבסט הילפע אונד שוטץ פינדען ווירדען. דיע-זע נראַסמוטהיגען וואָרטע לעעסען פּעלע האָפּפען, דאַסס דיא רוססישען אזראַעליטען נאָך שפּאַנען אינוואַנדערן קאַנגטען; דיא האָפּפנונגען דעם הערען נידאַללא אונד אנדערער עוואַכטען באַלד, אבער זיא פּערשוואַנדען איך עבענזאָ שנעלל וויעדער.

(פאָרטזעצונג פאָלגט.)

ראַטהזעל.

I.

פון הערן ו. . . . . ר אין בודאַפּעסט.

דייא וואָרטע זינד פּראַיינס, גאַנץ אינהאַלטסשווער.

דאַס ערסטע איזט אין יעדעס לאַנד צו פינדען;

עלטען וואורדען ווייטער פּעטציאָנען אן דיא רע-גיערונג גערייכטעט, דער קאַמפּף אין דען קאַממערן וואר אין יהר העפּטיגער, אונד שליעסליך וואורדע דיא קאָנשטיטוציאָן אין איינעם ווענינגער ליבעראַלען זיננע אב-גאַנדערט.

דער ארטיקעל 21 (אין דער קאָנשטיטוציאָן פּאַס 2-טען יולי 1876, ארטיקעל 11) נעשטאַט-טעט קיינען אפּפּענטליכען נאַטעסדיענסט מעהר, אלס דען קאַטהאָלישען.

דיעזער ארטיקעל 11, וועלכער הייטע נאָך אין קראַפט איזט, לייטעט פּאַל-גענדערמאַססען: דיא קאַטהאָליש-אַפּאָסטאָליש-ראָמישע רעליגיאָן איזט דיא רעליגיאָן דעם שטאַאַ-טעס. דיא נאַציאָן פּערפּפליכטעט זיך, דערען קול-טוס אונד נייסטליכקייט צו אונטערהאַלטען. גיע-מאַגד ווירד אויף שפּאַנישעס באַדען וועגען זיינעס רעליגיאָזען גלייבענס אָדער וועגען דער אייסאַבונג זיינעס קולטוס בעאינרוהיגט ווערדען, וואָבאַלד דיא כ׳ ר׳ י׳ ס׳ ט׳ ל׳ י׳ כ׳ ע׳ מ׳ אָ׳ ר׳ אל ר׳ ש׳ פּ׳ ע׳ ק׳-ט׳ י׳ ר׳ ט׳ ווירד. דענאַך זינד קיינע אנדע-רען אפּפּענטליאָען צערעמאָניען אונד קונדגעבונגען געשטאַט-טעט. אלס דיעזענגען דער שטאַאַטסרעליגיאָן.“ דיעזער ארטיקעל וואר פּאַס בישאָף פון פּאַלאַמאַנקא אים נאַמען אללער שפּאַנישען פּראַלאַטען אלס „צו ליבעראַל“ מיט דער נראַסטען עגערגיע בעקאַמפּפט וואורדען. דענאַך וואורדע קראַפט דיעזעס אַרטי-קעלס אין פּראָטעסטאַנטישער נאַטעגעריינעסט אין מאַדריד פון דער פּאַליציאַ אינטערבראַכען, וויל מאַן איזט דער שטראַסס דען נעזאַנג דער פּואַל-מען נעהאַרט האַטטע. דיעזער אייפּער שיינט זיך ווייט לאַנגע נעלעגען צו האַבען. דיא פּראָטעסטאַנטען האַבען הייטע אין שפּאַנען עטליכע קאַפּעללען (5 אין מאַדריד, 3 אין סעוויללאַ, 2 אין באַרלאָנאַ, קאַרטיקס, וואַראַגאָסאַ, לאַנגאָנאַ, הילווא, אי. ז. וו.), 22 מיס-סיאָנען, 5 בזו 6 צייטונגען; דיא האַבען אם 10-טען נאָוועמבער 1883 דאַס לוטהעראַנעס נעפּייערט, אונד אללע צייטונגען האַבען דאַפון נעשפּראָכען. עס איזט זעלבסטפּערשטאַנדליך, דאַסס דיא אין דען שטראַססען קיינע פּראָצעסס אַנען אדער צערעמאָ-ניען פּעראַנשטאַלטען דירפען; אהרע קורכען אדער קאַפּעללען דירפען ניכט נאַך דער שטראַסס זעהען, אדער דיא מיססען וועגגעסטעגס דאַפיר אַרגען. דאַסס מאַן פון דער שטראַסס אים דיא צערעמאָניען אים אינערן ניכט זעהען קאַנן, איך דירפען דיא אנציינען דערזעלבען ניכט דירעקט אן דער שטראַסס אנגע-בראַכט זין; דאָך ווערדען דיא נעזעלדעט. וועגען דיא זיך אונטער אינער נאַללערע, אָדער אונטער דען אינאַנגסטהאַרען בעפינדען. דיא ווירד דען פּראָטעס-טאַנטען גענעגאַיבער דער ארטיקעל 11 דער פּער-פּאַססונג אינסגעלעגט.

צור צייט דער ערנעסטליכען יודענפּעראַלגונג אין רוסלאַנד, אים יאהרע 1881, אנטוואָרטעטע בע-קאַנגטליך קאַנג אלפאָנ׳ XII. מיט זימפּאַטהישען וואָרטען דעגענגען יודען, וועלכע דאַראַן דאַכטען, נאָך שפּאַנען איהנען אפּפּען שטאַנדע, דאַסס דיא דאַזעלבסט הילפע אונד שוטץ פינדען ווירדען. דיע-זע נראַסמוטהיגען וואָרטע לעעסען פּעלע האָפּפען, דאַסס דיא רוססישען אזראַעליטען נאָך שפּאַנען אינוואַנדערן קאַנגטען; דיא האָפּפנונגען דעם הערען נידאַללא אונד אנדערער עוואַכטען באַלד, אבער זיא פּערשוואַנדען איך עבענזאָ שנעלל וויעדער.

(פאָרטזעצונג פאָלגט.)

ראַטהזעל.

I.

פון הערן ו. . . . . ר אין בודאַפּעסט.

דייא וואָרטע זינד פּראַיינס, גאַנץ אינהאַלטסשווער.

דאַס ערסטע איזט אין יעדעס לאַנד צו פינדען;

אונד אויך דער שיפּפּער האַרט עס נעדן פּעריקינדען,

ווענן ער אים שטומם פּעראַירט איזט אויף דעם מעער.—

דאַס צוויטע שאַן אַס ערסטען מאַנ נאָטס שוף;

עה׳ נאָך אים דריטע שווענט דיא יונגע וואַנגע;

ערשיינט׳ס אונד אללעס ווירד נאַנץ נייא בעלעבט;

נור דיא נאַכטאיילע פּליעהט׳ס מיט שייעס רוף.

דאַס דרי״טע וואָרד דעם מענשען נור צו פּהייל;

ער פּריפּ׳ אונד וואַהלע עה׳ ער וואַס אַללבריינגט.

זייא ניכט איין טהיער, דאַס האַנדעלט נאָך אינשטינקט:

דיעס מענשענרעכט — עס פיהרע אוהן צום הייל! —

דאַס נאַנצע איזט הייטע אים מינדע פון מיליאָנען.

אָ מאָנע עס דעם לאַנדע זענען בריגנען!

עס ווירד נעווים אַללאיבע־אַלל נעלינגען,

וואָ רעכט אונד פּייהיט אין דען הערצען וואַהנען.

II.

מיט שפּ מאַכט׳ס דיך רישטערליך,

מיט ה איזט׳ס פּיעלער מהיערע צייער,

מיט ד פּעדילעצט׳ס דיך עמפּפּינדליך,

מיט ק ענטבעהרט׳ס עס קיין מענש שייער.

ש. בלום, סיקסאָ.

חידה.

(מאת החכם ישראל קראסוצקי, ק׳ק קראקוי.)

תיבה בת ה׳ אותיות.

קוראים! בשתים הראשונות שם הנני,

אולם עוד לא בשמי הנכון תקראוני:

אם את השלישית לי תוסיפו, אבל חכם

כי בשמי לבדו אז אוי׳ לסניכם.

ואם עוד את אלף תוסיפו לי,

עוד לא תיכלו קרוא בשמי.

עד אשר מקצה השלל תביאו לי,

אי אז בפה קרוא תקראו בשמי.

אהי׳! הן בנקל תמירוני.

בנביאים הראשונים תמצאוני. (*

אייפלאָונג דער ראַטהזעל אין נו׳ 66.

I. דעם דייטשען:

פּלאַשענצונג.

II. דער חידה:

אבנר (בן נר.)

ריכטיג האבען נעלאָזט:

דאַס ד״ר״י״ש״ע, דיא הערען: חיים שראַמעק—נעדיער, יאַאַכים ראָזענשטיין — טעמעשוואַר.

דיא ח״י״ד״ה, דיא הערען: שמעון בכרך — בודאַ-פּעסט, שמואל בלום — סיקסאָ, י. ראָזענשטיין — טעמעש-וואַר, שלמה זילבערמאַנן — דערעשקע, ראַבב. עס. האָנינ — אַלטבינסיינק, איש שלום — סיקסאָ, משולם פייש וויינ — נאַדי־סאָללאָש, א. פּערשטיין, יעקב כיים שנוטצער — דעמבעצאַ, מ. פינק — אייזשטיין, יעקב כיים שנוטצער — נור־מאַדאַ, א. ל. ראָזענטהאַל — בינ״ן, מ. י. בלאַס — ער-לוי, מאיר שיקק — נאַדוורוואַר, הערמאַן לאַנדוי — מ־יוואַ-שאַרהעלי, יוסף צבי וויינ אונד אברהם פריינ — נור־באַ-מאַר, ראובן וולצבעק — דערעשקע, מראָמאַן פערלוס — מש־אַפּאַפּאַלוואַ, ש. ל. מרצע — מאַרנאַיי, איציק נייפּאַנן — ראָזענבערג, מאיר זאַלצער — דינאַפּאַלוואַר, אַלעזר עננעל — דוואַרניק, אלימלך שמואל ציקקער — רוסקאָץ, מ. ל. שפּעין — פּעשטין, דוד וויינלעוו — ראַדזיעכאָוו, אברהם מאיר ליקק — קוניאַר, אברהם יוסף רעב — אזרי־פּענשפּעטער, יוסף אדלער — בערענסאַס, אשר זעליג הייטמאַנן — ניבאַרס, מתתי׳ ראָשה — נאַדי־קראַלי, ישראל חיים הערלינגער — עריהאַז־מאַראָשה, בנימין י. נייווירטה — באַסקאָוויטין, אפרים גרינבערגער — מאַקאָ, יצחק א. שווארץ — נאַדי־איקלאָד, נתנאל מענדעל לעוו — ש.־סס.־פּעטער, יוסף גרינבערג —פּרעסבורג.

---

*) דיא נאַמען דער איינזענדער ריכטיגער לאָזונגען, וועלכע פאַר שלוסס דער נאַכטען פּרייסאַנגוסטער אונד צ׳קאָמען, ווערדען ווייר פּעראָפּפענטליכען.

אונד אויך דער שיפּפּער האַרט עס נעדן פּעריקינדען,

ווענן ער אים שטומם פּעראַירט איזט אויף דעם מעער.—

דאַס צוויטע שאַן אַס ערסטען מאַנ נאָטס שוף;

עה׳ נאָך אים דריטע שווענט דיא יונגע וואַנגע;

ערשיינט׳ס אונד אללעס ווירד נאַנץ נייא בעלעבט;

נור דיא נאַכטאיילע פּליעהט׳ס מיט שייעס רוף.

דאַס דרי״טע וואָרד דעם מענשען נור צו פּהייל;

ער פּריפּ׳ אונד וואַהלע עה׳ ער וואַס אַללבריינגט.

זייא ניכט איין טהיער, דאַס האַנדעלט נאָך אינשטינקט:

דיעס מענשענרעכט — עס פיהרע אוהן צום הייל! —

דאַס נאַנצע איזט הייטע אים מינדע פון מיליאָנען.

אָ מאָנע עס דעם לאַנדע זענען בריגנען!

עס ווירד נעווים אַללאיבע־אַלל נעלינגען,

וואָ רעכט אונד פּייהיט אין דען הערצען וואַהנען.

II.

מיט שפּ מאַכט׳ס דיך רישטערליך,

מיט ה איזט׳ס פּיעלער מהיערע צייער,

מיט ד פּעדילעצט׳ס דיך עמפּפּינדליך,

מיט ק ענטבעהרט׳ס עס קיין מענש שייער.

ש. בלום, סיקסאָ.

חידה.

(מאת החכם ישראל קראסוצקי, ק׳ק קראקוי.)

תיבה בת ה׳ אותיות.

קוראים! בשתים הראשונות שם הנני,

אולם עוד לא בשמי הנכון תקראוני:

אם את השלישית לי תוסיפו, אבל חכם

כי בשמי לבדו אז אוי׳ לסניכם.

ואם עוד את אלף תוסיפו לי,

עוד לא תיכלו קרוא בשמי.

עד אשר מקצה השלל תביאו לי,

אי אז בפה קרוא תקראו בשמי.

אהי׳! הן בנקל תמירוני.

בנביאים הראשונים תמצאוני. (*

אייפלאָונג דער ראַטהזעל אין נו׳ 66.

I. דעם דייטשען:

פּלאַשענצונג.

II. דער חידה:

אבנר (בן נר.)

ריכטיג האבען נעלאָזט:

דאַס ד״ר״י״ש״ע, דיא הערען: חיים שראַמעק—נעדיער, יאַאַכים ראָזענשטיין — טעמעשוואַר.

דיא ח״י״ד״ה, דיא הערען: שמעון בכרך — בודאַ-פּעסט, שמואל בלום — סיקסאָ, י. ראָזענשטיין — טעמעש-וואַר, שלמה זילבערמאַנן — דערעשקע, ראַבב. עס. האָנינ — אַלטבינסיינק, איש שלום — סיקסאָ, משולם פייש וויינ — נאַדי־סאָללאָש, א. פּערשטיין, יעקב כיים שנוטצער — דעמבעצאַ, מ. פינק — אייזשטיין, יעקב כיים שנוטצער — נור־מאַדאַ, א. ל. ראָזענטהאַל — בינ״ן, מ. י. בלאַס — ער-לוי, מאיר שיקק — נאַדוורוואַר, הערמאַן לאַנדוי — מ־יוואַ-שאַרהעלי, יוסף צבי וויינ אונד אברהם פריינ — נור־באַ-מאַר, ראובן וולצבעק — דערעשקע, מראָמאַן פערלוס — מש־אַפּאַפּאַלוואַ, ש. ל. מרצע — מאַרנאַיי, איציק נייפּאַנן — ראָזענבערג, מאיר זאַלצער — דינאַפּאַלוואַר, אַלעזר עננעל — דוואַרניק, אלימלך שמואל ציקקער — רוסקאָץ, מ. ל. שפּעין — פּעשטין, דוד וויינלעוו — ראַדזיעכאָוו, אברהם מאיר ליקק — קוניאַר, אברהם יוסף רעב — אזרי־פּענשפּעטער, יוסף אדלער — בערענסאַס, אשר זעליג הייטמאַנן — ניבאַרס, מתתי׳ ראָשה — נאַדי־קראַלי, ישראל חיים הערלינגער — עריהאַז־מאַראָשה, בנימין י. נייווירטה — באַסקאָוויטין, אפרים גרינבערגער — מאַקאָ, יצחק א. שווארץ — נאַדי־איקלאָד, נתנאל מענדעל לעוו — ש.־סס.־פּעטער, יוסף גרינבערג —פּרעסבורג.

---

*) דיא נאַמען דער איינזענדער ריכטיגער לאָזונגען, וועלכע פאַר שלוסס דער נאַכטען פּרייסאַנגוסטער אונד צ׳קאָמען, ווערדען ווייר פּעראָפּפענטליכען.

לאנד איז עס נישט זא ווערד אים צו געפעלן אלס דארים צו טרעטן. דאס געלאנד בייא דער טרקייא זא פיעל איינדרים דאס מיסנאנגט אדם דעזעלבן אים צו ריכטן. ווערכט ווערם בעקאנגט דער. דער דא אבייסט קענט דא דאס צארגעריד אם אייגנט. ווס אחד אונד טאג פערפאלגט. פראנקריך איז רוסלאנד דער עס גן אויך. וועלכע נעמן דא אנגליש-טורקיש איבערא-קונפט איפטרעטן אונד מאן שפריכט פאן דער איינטרעפונג אייגנר אראפאפעטן קאנפערענץ צור רעגלונג דייער פראגע. פראנקרייך ווילל צוזאמען מיט אנגלאנד דא דאנדארלא אן עגיפטן פערזוכטן. דא פערזיכערט דייר דאבען דיי טשלאנד אונד אסטערריך-אונגארן דען פולמאן צום אבשלוסס דעם פערטראגעס מיט אנגלאנד בעזלוסן דעם.

דיא פאליטישע קארעספאנדענץ פערצייכנעט דיא נאכרכטן דאסס מאן אן אללגן פאליטישן קרייזען פראנקרייכס פאס בא לרינען ריקקטריטט דעם פראזענטען דער רעפובליק. דערדן נרעיי. לעבראפט שפרכטן. פראידענט נרעיי אלל יעגנן פאמיליענצערוויי פון בעשפריכט איך שאן דיא פראגע דער נאכפאלגעשאפט פון אלס דאס נאכפאלגעדן דיא פרעסע פון אלס אנדערן לאנדערן אונד אנגעגעבן אויך דאס אנגעגעבן אונד אנגעגעבן אונד אנגעגעבן אונד

Eröffnung des Maschinen-Marktes

mit permanenter, abwechselnder

Muster-Ausstellung

und

Central-Verkaufsstelle

vorläufig von kleineren

Hilfsmaschinen

unter Betheiligung der hervorragendsten

vaterländischen landwirthschaftlichen Maschinen-Fabriken

behufs Hebung des Exportes und des Absatzes im Inlande. Verkauf zu Original-Fabrikspreisen: sämmtliche Original-Preiscourante liegen auf. **Korrespondenz**: ungarisch, deutsch, kroatisch, slovakisch, serbisch, bulgarisch, rumänisch, polnisch, böhmisch, französisch, italienisch, englisch. Telephonverbindung mit den Ausstellern von der Centrale bei

Geittner & Rausch.

Budapest, Andrássystrasse Nr. 8.

Vorzüglichste vaterländische Fabrikate zu mässigen Preisen. Jedem Patrioten zur gütigen Unterstützung empfohlen.

Musterlager

von Göppeln, Futterschneidmaschinen, Hecksiern, Rübenschneidern, Rübenmusmaschinen, Mohnmühlen, Schrottmühlen, Kukurutzreblern, Reutern, Trieuren, Eureka, Sämaschinen, Heurechen, Pflügen, Eggen, Kulturgeräthe etc. Verkäufe nur direct, ohne Zwischenhändler oder Provisionsagenten per cassa mit Angabe, Rest Nachnahme. Unter fl. 25. — kein Rabatt. Händler bekommen keinen grösseren Rabatt als Consumenten. Bei grösseren Einkäufen entsprechender Rabatt.

דיא נייעסטע ערפינדונג

איזט דאס נאר סראפעסאר באי אנד אוים אטערי קא נייפערבעסערי סע עלאסטישע ברוכבאנד פאן פאליצער זאי וואהל פיר הערען אלס אויך פיר דאמען אונד קינדער. ועלבעס איזט אהנע פעדערן אוים ריינעם נומסי קינסטליך קאנשטרואירט אונד האט דען צווענק, דאס עס ועלבסס דיא פערלאפעססען בריכע אין קירצעסטער צייט אין דיא גלייכע לאנע ביינגט.

פרייזע: איינאכע 6—7 גולדען, דאפפעלטע 10—15 גולדען

פיר קינדער אוים דיא האלפטע ביללינער.

איין נראסעס לאגער אין מוסטערשפריטצען, לופט-פאלסטער בעסטע-איינלאגען, נומסי-שטרומפסען, אונד אללער נומסי-וואארען-ארטיקעל. — ביי א ברוכבאנדערן בעסטע אנצוגעבען. אב רעכסס, לינקס אדער דאפפעלט, זא אויך דיא לייבווישע.

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,
Budapest, Franz-Deákgasse.

NEW-YORK

Lebens-Versicherungs-Gesellschaft.

Errichtet 1845. — Rein Gegenseitig.

Am 1. Jänner 1886: **Activa** über 346 Millionen Frcs. **Vertheilbarer Ueberschuss**: 36.611,682 Frcs.

Der Ertrag der Capitalanlagen — 17½ Millionen Frcs. — ergibt 5½% der Activa und 6½% der zurückgelegten Reserven.

Seit ihrem Bestande, bis 1. Jänner 1886 hat die Gesellschaft ausgezahlt:

	Francs
Fällig gewordene Versicherungen	228.008,072
Gewinnantheile u. Rückkaufsvergütung	233.687,453

Der Ueberschuss der Activa über die Passiva ist in dem Jahre 1885 um 14 Millionen Francs gestiegen. Die im Jahre 1885 neu hinzugekommenen Versicherungen beziffern sich auf 355 Millionen Frcs.

Die Gesellschaft hat in den Hauptstädten Europa's, sowie in Asien, Afrika und Amerika Filialen. Da sie **rein gegenseitig** und daher nicht in den Händen von Actionären ist, so sind **Capital und Gewinn ausschliessliches Eigenthum der Versicherten.**

Referenzen für Ungarn:

Ungarische Allgemeine Creditbank.
Ungarische Commercialbank.
Ungarische Escompte- u. Wechselbank.
Strasser und König, Budapest.
Ignaz Deutsch und Sohn.

Nähere Auskünfte ertheilt die

Repräsentanz der „New-York" für Ungarn

Budapest, Palatingasse Nr. 9.

וועגען מאסענדעמאָלירונגען

עבענערדינער I. אונד II. שטאקק האהער הייזער
פערקויפט איך

שטוינענד ביליג

ביימאטעריאל, דאבשטוהלהאלץ, דיפפעל-ביימע, ברעטטער, לאטטען, מעהרערע הונ-דערט דאסטלעט או. איינאכע פענסטער מיט אנהנע שטאלעטען, מעהרערע הונדערט צימ-מער-, קיכען-, שפייז-, טאפעטען, אונד מאלאנ-טהירען, אין, אונד אויסוויאנדיגע נעוואלב-טהירען, גאנג- אונד פענסטער-ניטטער, ברונגען העלהייטער-פלאטטען, טהאָרע אונד איבערהויפט לע אים בויטאכע איינשלאגענד אי-טיקעל.

Näheres in meiner Bautischlerei und Baumaterialien Hauptniederlage

J. SOMMER,
Budapest, VI., Waltznerstrasse 51.

MATTONI'S ELISABETH SALZBAD

bei Budapest (Ofen)

Eröffnung am 24. April.

Indicationen: Bei Erkrankungen der Därme; allgemeiner und Abdominalplethora, Leberleiden, Hämorrhoiden, Hypochondrie, Fettsucht, Gicht u. bei Frauenkrankheten. Ord. Badearzt Dr. J. Bruck (Vigadó-tér 1. Assek.-Palais). Gesunde Lage, billige Wohnungen. gute, Restauration Reger Omnibus-Verkehr mit der Hauptstadt von 6 UhrMorgens angefangen.— Besitzer: **Heinrich Mattoni**, kais. Rath.

איינעם ס. ט. סוברייקום, אינזערען נעעהרטען פריינד דען אונד קונדען מאכען ווייר היעמיט דיא האפליכע אנצייגע, דאסס ווייר אונזערע זייס פיעלען יאהרען היער בעסטעגס בעקאנגט

אייזענמאָבעל-פאבריקסניע דעראנע

בעריישענד סיניראסעס, עלעגאנטעס איינגעריכ-טעס, מיט אללען דער נייעסטע עגפשס-עכעדען הייז-, נוטץ- אונד לוסטמוואארען פערזעהען האבען אונד דעמנעמאסס אין דער אנגעגעהמען לאגע דינה, אללען אן אינז נעשעללטען אנפארדערונגען בעסטענס עגפשס-עכען צו קאנגען.

אים נעגייגשען צוישעריך בייסטען אכטונגסאללסט

Drózsa & Co.,
Budapest, Josefplatz 14.

אילוסטריירטע פרייז-קוראנטע גראטיס אונד פראנקא.

כאָנקורז.

אין דער אויטאנאמען יידיש-ארטה. נעמיינדע צו יאבלאניטץ איזט דיא שטעללע איינעס ראבבי-נאטס-פערוועזערס אונד מאטריקקעלפיהרערס צו בעזעטצען. בעווערבער, דיא דיא פאהיגקייט בע-זיטצען, אלס שוחט ובודק, קורא ובעל תפלה אונד העלינינאגסלעהרער צו ווירקען, היעריבער זיך מיט קבלות פאן ארטהאדאקסען ראבבינען אויסווייזען אונד צור מאטריקקעלפיהרונג נעאיינגעט זינד. וואללען אדערע אפערטע (זאממט אנגאבע דעס אלטערס אונד פאמיליענשטאנדעס) אן דען אונטערפערטיגטען פארשטאנד איינזענדען. צום פראבעפארטראג קאנגען נור בערופענע ערשיינען. שפעזון ווערדען נור דעם אקצעפטירטען. אונד צוואר ביז צוואנציג גולדען (20 פל.) נעליייסטעט. נעהאלט 400 פל. פיער הונדערט גולדען, וואהנונג, הייטצונג זאממט עמאלומענטען אונד מאטריקקעלטאקסען.

אמטמאנטריטט: ר״ח אלול תרמ״ז.

דער פארשטאנד דער יאבלאניטצער ארטה. נעמ.

SALOMON TÄNZER, Jáblonitz.

קאָנקורז.

אין דער איזר. נעמיינדע האטסג. זיעבענבירגען, איזט דיא שטעללע איינעס שו״ב וקורא פארבעטער אונד מוהל אם 15-טען סעפטעמבער ל. י. צו בע-זעטצען. יאהרעסגעהאלט 450 פל. אוזוועללע שחיטה. דיא היער בעדייטענד איזט, פריי וואהנונג אונד זאגסטינע עמולעמענטס. רעפלעקטאנטען, וועלכע מיט קבלות פאן אגערקאנגטען ארטה. ראבבינערן פערזעהען זיינען. מיססען פאן אנזערעם הערען אבערראבבי קארלס-בורג אויך קבלה האבען. אקצעפטירט קאנן נור ווערדען. דער דיא נאטהיגען דאקומענטע האט אונד אים זינגע דעם נעזעמטצעם דיא מאטריקען צו פיהרען פאהיג איזט. וואפיר דיא טאקסען פיר איין- אונד אויסשרייבען אלס דעסען איינקאממען בעשטיממט זינד. נור דער בערופענע ווירד צו איינעם פראבע-פארטראג צוגעלאסען.

Hátszeg (Siebenbürgen). Juni 1887.

Stern Mór, Vorstand.

כאָנקורז.

אין דער היעזיגען איט. ארטה. איזר. נעמיינדע איזט דיא שטעללע איינעס שוחט שני. דער איך בית וקורא זין מיס. ערלעדיגט. — נעהאלט: וואכענטליך 4 פל., פריי וואהנונג אונד עמאלומענ-טע. — רעפלעקטאנטען וואללען איהרע קבלות איבער שחיטות ובדיקות פאן ארטה. רבנים, ציינגס. סג אובער אהר אלטער. דען שטאנד איהרער פא-מיליע אונד איהרע ביזהעריגע פערזעהונג ביז יז בתמוז הבעל אן דען נעפערטיגטען איינזענדען. — נור בערופענע ווערדען צום פראבעפארטראג צוגע-לאסען אונד נור דעם אקצעפטירטען דיא רייזע-שפעזען פערגיטעט.

טאקאי. ר״ח סיון תרמ״ז לפ״ק.

SCHLESINGER MOZSES hitk. elnök.

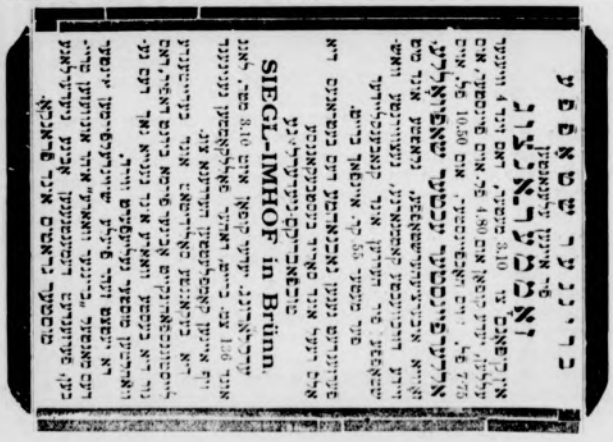

SIEGL-IMHOF in Brünn.

פרייטאג־פאָלליעטאָן.

דיא יודען אויף מאַלאָרקא.

(נאך דר. מ. קאיזערלינג.)

(4־טע פאָרטזעטצונג.)

דער האנדעל דאָ אבער אויך אין מאַלמא, וויא פאַסט אַלערנטהאַלבען, וואָ דיא יודען בעשיצרען, אין איהרען האנדען, דענן דיא מאַלאָרקאנער, שוואַרטעריש ביז צום איבערמאַאַסס, אבערגלייביש ביז צום וואהנזינן, נעהאַלאָן, יא שטופּפּענען, טראַגען דען כאַראַקטער איינער אויסערגעוועהנליכען דומפּהייט אונד איינער שעריכוואַרטליך נעוואָרדענען טראַגהייט אונד פּוילהייט אן זיך.

מיט דעם יאהרע 1391 שוואנד דער גלאַנץ מאַלאָרקאַ'ס. פּיעלע יודען, פאָן דער צודרינגליכקייט דער בעקעהרונגסוויטהענען נייסליכען פּעראַפּפּלגס, ערגריפּפען דען וואנדערשטאב אונד וואנדטען זיך פּרייוויליגען נעגענדען, בעזאָנדערס דער „מאַלאָבאַרישען קיסטע" אונד דען אַפּריקאַנישען שטאַדטען טונים, סלעמזאַן, אלגיער, האָנאין א. ז. וו. צו. זיא בעגייפּפען, דאַסס פיר זיא, נאָטט עדלע־בען אונד גלויבענספּעסט וויא זיא וואהרען, איין פּערגעדעס ווייל אויף מאַלאָרקא ניכט מאָגליך זייא. צו מוזונדען צאָנען זיא פאָרט; איהרע ראַבבינער, דיא פּרייען פּפּלעגער דער יידישען עהרע, בעגלייטטען זיא אויף איהרען וואַנדערונגען אונד נאך איהרען נייען וואהנזיטצען.

אויף מאַלאָרקא וואר ניכט פּערוויאיטן, אויך דיעזע קליינע אינזעל צאַהלטע דאַס נאַנצע מיטטעלאַלטער הינדורך יידישע נעלעהרטע אונטער זיינען בעזאָהנען, ווי־ה העבען היער בעזאָנדערס הערפּאָר:

רבי שם טוב פּ אַ ל ק אָ ן, וועלכער היער איינריכ־טונגען ריטועללער ארט טראָף.

א ה ר ן ה כ ה ן ב ן י ע ק ב (1306—1320) איס זיינער היימאַאַט פּערטריעבען, שריעב אויף מאַלאָר־קא זיינע „לעבענספּפּאַדע" („אורחות חיים").

ר ב י צ מ ח ד ו ר ו ן ליעסס זיך אין מאַלאָר־קא נידער. זיין סאָן וואַרד אויך דאָרט בעקלאַגט אונד זיינעס אנדענקען צו עהרען הייעלטען ר' מ ר ד כ י נ א נ א ר אונד צ מ ח י ס זאָהן, נ י ס י ם, לייכטע־רדען.

רעפּצענגאַנגסער וואָהנטע עבענפאַלס דאָרט בעלייכ־צייטיג מיט דעם בעריימס ערוואַהנטען מרדכי נאַנאַר, וועל־כער שפּאַטער נאך טונים איבערזידעלטע.

ר ב י צ מ ח ד ו ר ו ן י ס זאָהן, דער בעריהמטע שטעדטע יודען, שוועבטע אין זיינער יונגענד, וואַהרענד איינעס פּאָלקאַוויסלויפּפּס אין מאַלמא, 1391, אין לעבענסגעפאַהר; ער בעקליידעטע אדס נאכפאָלגער דעס ר' יצחק בן ששת דאס ראַבבינאַט אין אלגיער.

נאך פּיעלע אנדערע לעבען, לעהרען אונד וווירק־טען אויף דער אינזעל, אונד מאַנכער יידישע „שוודענס ראַסטעטע אויף דיינער וואַנדערשאַפּפּ פאָן קאַסטיליען נאך זיצילען אין דעם לייבליכען מאַלאָרקא.

וועדען ווייר, עהע ווייר צו אונדערער נעשיכטע צו־ריקקעהרען, נאך אייניגע פּליכטיגען בליקק אויף דיא רעליגיאָזען פּערהאַלטניסס דער יודען מאַלאָרקאַ'ס, וויא זיא זיך מיט דעם עגדע דעס 14. יאהרהונדערטס נעשאַפ־פּענען, זאָ האבען ווייר בעזאָנדערס דרייא הויפּפּפּאַרטייען אינס אוגע צו פּאַסען.

דיא איבערוויעגענדע מאַסטע דער יודען נעהאָרטע דעם שיינרליכטענטהומס אן, זיא וואָרען בריכטען וויא דיא מיסטען דער אין דיעזער צייט דעם דרוקקעס איבער־נעטרעטענען; צום בריכטענטהום נעצעוואונגען, וואָרען זיא בריכטען אונד בעקענגנער דעס כריסטליכען גלויבענס דעס בלאָסען שיינע נאך, אים אינגערן האַטטען זיא אינע נעוויסס ליעבע אונד אנהאַנגליכקייט צור שאַמטרעל־ניאָן בעוואהרט, וועלכע זיך ניכט אדליין דאדורך איי־כערע, דאַסס דאָס דעם שאָדע אלס יודען בעגראַבען זיך וואָרלשען, וואָנדערן זיך אויך דורך שטרענגעס פּעסט־האַלטען אן נעוויסען יידישען נעבריאַכען צו ערקענגען נאַב.

דיעזען אנזיכטען (צום בריכטענטהומס נעצוואונגען), וויא זיא זיך זיך זעלבסט אונד וויא אנדערע זיא נאַנגסטען, נעגענאיבער, שאַפט אינע קליינע שאַר רעכטגלייבינער יודען, וועלכע דאס יידישע נעזעטץ, וויא עס דען פּאַפּערן איבערליעפערט וואָרדען איזט, צור אלליינען ריכטשנור אירער לעבענס, האנדעלנס אונד וואַנדערלנס מאַכטען, עס וואָרען דיעס דיא „נעטהרטען אונד אנגעהע־נען דער נעטינדע." איהר יודענהרס שאַפט איהנען האָהער אכס לעבען אונד גלייקקנטער. זיא וואָלליען אוס קיינען פּייז איהר בליבען דורך אין עהרליכעלטעס בעקענגנעניס ערקוויפּען אונד ענטפּערנען זיך אין דען נאַכ־פּפּען פּערצייט יאהרען פאָן דער אינזעל.

איינע דרייטע פּאַרטיא בילדעטען דיעגענען, וועל־כע זיך אינגער דען קרבענקוויפּפּלען נאך ניכט נעבייגט אונד מיט דעם יודענטהום עבענפאַלס נאך ניכט נאַנגליך נעבראָכען האַטטען. דורך ווייכטהום אונד איינסטרליכע שטעללונג איבערמיטהיג נעוואָרדען, פּערגאַלטפּפּענען זיך מיט בריכטליכען פּאַמיליען, אַפּפּענען אונד טראַנקען מיט איהנען, לענגען זיך בריכטליכע נאַמען בייא, פּינגען זיך, מיט הינגאַנוצצונג א תיר רעליגיאָזען פּפּליכטען, דען לאַנ־דעוויפּפּען אונד אויך דאס איהנען בעפּאַרשטעהענדע אונ־גליקק מיט נ־יללען פאַרבען שילדערטע.

דיעזע וואָרטע פּערהאַלטען ווירקונגסלאָז אונד דיא מאַלאָרקאַנער יודען ליעבא־ינגעלפּען מיט איהרען כריסטלי־כען מיטבירגערן אומגאַנגס: זיא בלייבען נאך וויא פאָר דיא פּערבאַטטיטען יודען: דער האַסס נעגען זיא וואַר־צעלטע צו טיעף אים פאָלקע אונד וואַרד אין לעטצ־טער צייט דורך דיא אנווענדונגס דעס נעוואַלטיגען ראַזיסאַנס וועצנטע פּערדרעך נאך מעהר אנ־נעפּאַכט.

אויף וואַניג דעס בישאָפּפּ דער אינזעל אונד דעס פאָן דעס כלאָסטער־ברודער נעוואַהלטען קאָנינס פּערדינאַנד פאָן אראַגאָנען האַטטע זיך דיעזער „מייסטער אים טויפען" אם 31. אינוס 1431 פאָן באַרצעלאָנא אויס נאך מאַלאָר־קא אייגנעשיפּפּט.

שאָן מאַנס דאַרוויף לאַנדעטע ער אין דער הויפּט־שטאַדט אונד עראָפּפּנעטע אונפּערצייגליך זיינע פּערטיגען. אין יעדער נאַכט פּערנאַשאַלטעטע ער אייגע פּראָצעסס אן. אן אללען אָרטען וונטע ער צו בעקעהרען.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

הומאָריסטישעס.

אללעטויב.

אירגענדוויא אין שפּאַניען זאָלל זיך דיעזער טאַ־גע פאָלגענדע נעריכטס־מצעגע אבגעשפּיעלט האבען:

עס פּערגעט אייגע פּערהאַנדלונג זוישען אייגען אין אייגער אלטען פּרויא בעגאַנגענען דיעבשטאַה־לעס שטאַטט.

פ ר אַ ו ד ע נ ט (צור פּרייוואַטקלאַגערין): וויא אלט זיינ זיא?

ק ל אַ ג ע ר י ן: איך עראַגגערע מיך ניכט מעהר.

פ ר אַ ו ד ע נ ט: וויאס אַנגען זיא?

ק ל אַ ג ע ר י ן: איך גלייבע עס וואר אס פּיערטען פעבער.

דער פּערטהיידיגער מאַכט דען פּראָוידענטען דאַרויף אויפּמערקזאַם. דאַסס דיא פּרויא טויב איזט.

נון ווירד דער ערסטע צייגע פּערנאַממען.

פ ר אַ ו ד ע נ ט: וואס ווייסטען זיא פאָן דער זאַכע?

צ י י ג ע: איך דאַנקע, ניט.

פ ר אַ ו ד ע נ ט: אייך זיא שייגען מיך ניכט צו פּערשטעהען.

צ י י ג ע: אייגע אלטע פּערקוהלונג איזט שולד דאַראַן.

פ ר אַ ו ד ע נ ט (שטייגער): האַרען זיא פּיעללייכט ניכט גוט?

צ י י ג ע: איך בין שווערהאָרי. הערר פּראַ־ווידענט!

פ ר אַ ו ד ע נ ט, צום דריטטען צייגען: נון, וואס ווייסטען זיא פאָן דער זאַכע?

צ י י ג ע: וויא, הערר פּראַווידענט?

פ ר אַ ו ד ע נ ט: ערצאַהלען זיא אונז, וואס זיא ווייסטען.

צ י י ג ע: איך האַרע ניכט גוט.

פ ר אַ ו ד ע נ ט: וואס? איך זיא זינד טויב??

אין נעשוואָרנער (אויפּשטעהענד): איך קענגע דען מאַן. הערר פּראַווידענט! ער איזט טויב, שטאַקקטויב. וויא מיין נאַכבאַר הייער? דאַבייא צייגטע ער איך אייגען דער גע־שוואָרענען.

דיא פּערהאַנדלונג מוסטע וועגען דער אונצאַהמ־בארען הייטערקייטסאויסבריכע אונטערבראַכען ווערדען.

שאַנכרעגאַלע.

(פאָרטזעטצונג.)

ערלאַסס

דעם ק. אונ. מיניסטעריומס דעס אינגערן פאָם 7. מאי 1879 צ. 21435.

אן דיא האַנדעלס- אונד געווערבעקאַממער ווירפּט אין איהרער אן דאַס ק. אונ. מיניסטעריום פיר אקקרעדיטיר. האַנדעל אונד געווערבע אם 15. מאי צ. 2159 געריכטעטען אינד פאָן דאַרט אם 29. מאי צ. 10106 אן מיך אבגעטרעטענען פאַרלאַנג דיא פּראַגע אויף: אב עס געשטאַטטעט וויא, פאָן איינעם קיפּפּער דען אונטער דער אנגאַבע צום גבריכיכ אינעם הייליכען אדער טעכנישען צוועקקעס פאָן אירגענד איינעם מאַטעריאַל- שפּעצעריי- אונד גמיסטוואַרענהאַנדלער נעקיפּפּטען שפּעריטוס אין בעשלאַג צו נעהמען אונד בייא דען קיפּפּערן אונטער דעם פּאַרוואַנדע איינער רעגאַלאַבערטרעטונג דיא הויזדורכזוכונג פּאַרצונעהמען.

אויף דיעזען פּאַרטראַג דער האַנדעלס- אונד געווערבעקאַממער ערקלאַרט איך, דאַסס דיא בע־האַרדען אויך אין אנגעלעגענהייטען דער רעגאַל־איבערטרעטונגען נאך דען בעשטעהענדען געזעטצען אונד פּעראָרדנונגען פּאַראַנגעהען האַבען אונד צווייפּלט איך אויך ניכט, דאַסס דיא האַנדעלס- אונד געווערבעקאַממער דאַפאָן קענטניסס האַט, דאַסס יעמאַנדען אהנע נעהר צו בעלאַסטיגען. איינע אנערלויבטע האַנדלונג בילדעט.

וואס דען איבריגען טהייל דער פּראַגע בע־טריפּפּט, בעמערקע איך, דאַסס, וועגען אים אללגע־מיינען גענאַממען, דיא רעגאַלאַיבערטרעטונג ניכט דורך דען קיפּפּער, אָנדערן דורך דען פּערקייפּער געשאַה, איזט עס טראַטצדעם ניכט איסגעשלאַסען, דאַסס דיא אין דער רעגאַלאַיבערטרעטונגגאַנגעלע־גענהייט צו געשעהענדע אונטערזוכונג אויך אויף דען קיפּפּער זיך ערשטרעקקע. דיעס האַנגט יעדאָך פאָן דען אבזיאַלטענדען אומשטאַנדען אב. צו דעמען בעאַרטהיילונג דיא פּאַרגעהענדען בעהאַרדען בערי־פּען זינד.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

קאָנכורז.

אין דער דיעזיגען אידעאַלטישען געמיינדע איזט מיט דעם 1־טען סעפּטעמבער ד. י. דיא שטעל־לע איינעס שוב וקורא, דער צוגלייך אין פאַרצונ־ליכער בעל תפילה זיין מיס. מיט איינעם יאהרעס־געהאַלט פאָן 400 גילדען, גאַנצער שחיטה אונד געבענעמאַלמעטען צו בעזעטצען. — דעפּלעקטאַנטען, וועלכע מיט קבלות מנאי ומנני פּערזעהען זיינד, וואָללען איהרע דיעסבצעגליכען צייגניסס, זאָ אויך אבער אלטער אונד פּאַמיליענשטאַנד בייא אם 1־טען איינסט ל. י. אן דען געפּערטעטען פּאַרשטאַנד איינזענדען עיינגעטעלל צו איינעם פּראַבעפּאַרטראַג ערשיינען, דייזשעטען ווערדען נור דעם איינגעגאַב־מיגען פּערגעטעט.

Diesö-Szt.-Márton, 2. Juni 1887.

ד ע ר פּ אַ ר ש ט אַ נ ד.

שאפען אונ דאס אין דן באדן דעסטל-בען. ביידע רייבער יאדן מיט שיעדען דעיאר-ווטען בעוואפענטע אונד עס בעגאנן נון אין פארט-ליכעם פייערגעפעכטן. עס פיעל שיסס אויף שיסס. דיא שעגדארטערע אונד דאס אינסעריקקטע מילי-טאר עריישדערטע נאטירליך, דאס יאר אין דער נראססען פונסטערים אין ציעלען נאר ניכט מאג-לוך. ערדליך יאדרע פאס נאכבארטשען אייגע לייטער אן דאס דאך דעם שאפפענס גלייכטע דיא רייבער זיך בעפאנדען, אונד פערלוירבעל בעקק בעגאב זיך אייס דאך. ער בעגאן דיא דאכצעגער אכצוריסטען יאדרעדער דעגער ארבייט יאדרע ער יעראך דורך אינען דער רייבער שוער פער-וואנדעט אונד טיסטע ער אפארט אונס שפיטאל נעטראגען ווערדען. דיא יאנגע אונד שווער יעדאך ניכט לעבענסגעפאהרליך. דורך דיא עגט-שטאנדענען אפפנונגען יאדרע נון ווייטער אין דען באדעריים דעגעגעשאפפען. עס אללען ווריס אומער 100 שיסס געפאללען ווי בי עס ערדליך נעלאנג. בייד רייבער שוער צו פערוואנ-דען אונד נעפאנגען צו ווערדען. מרדיטש עדדיעלט צווייא שיסס אינען אין דיא ריקק בריסט אונד אינען אין דען ארם. דער ערסטערע שיסס יאר לעבענסגעפארליך: ער שטארב אויך אים שפיטאל. ששאשטש עדדיעלט עבענפאללס שווערע פער-לעטצונגען. דאך לעבט ער נאך. דיא עדדשטרעגונ דורערטע פאן 11 אוהר נאכטס בי נעגען 3 אוהר מארגענס אונד פערוועטצטע דיא נאנצע אומגעבונג אן גראססע אייפערזוכט.

"(דער פראצעס דעס מיסקאלצער יידישען אדם-איס שטאט-טונגס-פערפאהרענס) פאס פארגעסטערן אים צווייטען שטראפגאטע דער קאנזיליען מאפעל צור פערהאנדלונג. ווייט 10 יאהרען שרעפפס זיך דיעער פראצעס הין. אים יאהרע 1871 יאהרע אין מיסקאלץ דער ערזאהלטע פערראין אונס לעבען גערופען, דער יעדיגער דעפוטירטער יאד דער מיט-קאלצער אינזאהנער אדרעאנד צו דעם זיך אנדרעאס זאטאאיס קי. אנטאן אייגענס. פא-מיליע יי מיט מארין פיעדמאנן אונד אנדערע נעגעלדס דאסען. פיעלע מיטגלידער דעס פעראין ביא. אים יאהرע 1872 עגטדעקקטע מאן. דאסס דיא נעגאנגען לייטער דעס פעראינעס זיך אן דעס פערבאנדס דעפוטירטען מאגיסטראטציען יאהرע ערשטאמטס. דער מיט-קאלצער נעריכטסראט פאללטע אין פערדאלטונס-מאסס מיללדעס אינטעריל יעללדעס נון פארגעס-טערן פאן דער קאנזיל. מאפעל דאסס אבגאנדערט יאהرע דאסס שטפאן ע ארדאנה אונד שיאדענען אין שטאפפאר יאהرע אין מיט אלל. צים מאדע פערוואר-טהייט. ווייל ער אין פערדיפענס מארכען ערמאר-דעט, אים דיא צו בעדיעטען. דאלל נעדאדט אייגער אנגעדעגען פאמיליע אן. מאן בראכטע פעלע מיל-ליאנסטרעגע. בעאדרעס דיא דרינקענדע נאטה פאר אין יעדליכער ער לעבטע. דאלל יאהرע צו לעבענס לאנגליכעם קערבער בעגנאדיגט. צוליעד מיט דער פערקערעונג דער בע-גאדיגונג דאס אונס נעפאנגען דיא נאכריכט דאסס אין ריכטער פערוואלטער דאללס נעשטארבען אונד דעשען צום דייסטערבען ווייטס פעלע מיללי-אנען בעטראגענדע פערמאגענס אייגענטצט דאבע.

"(אין יעדעגמאנן.) אייס לאנדאן ווייד נעשריעבען: אם 25-טען מאי טראט דער לארד אבער-ריכטער אין יין אמט. דיא אדן בעריכט פעלע פארטען ערזאדטען. אין מאנן אין ארכטערקליידערן דראגונט זיך אן אדן דעראן אונד אנטע אייף דיא פראגע יאם דער יינ-טען: שולדען צאהלען. ערערמאנן בלוקקטע אדן ערשטיגט אן. ער אבער שפראך ווייטער: איך יאדרע פאר 6 מאנאטען יעגען בעטטעלייא פערדאפאסטע. איך אנטע אדנען דאמאלס דאסס אדך מיך ערזאדרען דאגונט יעגען אין נעלד דאגונט אם מיר אדנען בעגען אונד אדנע שיעפעל צו דיי-פען. דיא נאכען מיר דאס עערד. ווייטעם פערדיענט אך מעדר. אלס אך בריכטע. נון בריגנט אך אד-נען דאס נעלד צוריקק. אך יאדל נכטס נעשטאנ-טעם דאבען. טיעם עדדיפפען. ווייטע דער לאדי-אבערריכטער דעם מאגנע דיא דאגד אונד שפראך: דיא מיסטען מיר פערשפרעכען דיעטע בייא מייער טאפעל אלס נאכט צו ווייטען. נאכדעם דער מאגן זיך עגטפערנט דאגונט מאגנט דער אבערריכטער דיא אנגעגעדטע עגטדעקקונג דאסס אדס דדדד

STERNBERG ARMIN,

Musik-Instrumenten-Fabrik, Budapest, VII. Bezirk, Kerepesiut 36.

פאבריקאציאָן אונד גראָסעס לאגער פאָן שטרייכ- שלאג- אונד בלאז-אינשטרומענטען

נור אין פאָרצייגליכער קוואַליטאָט.

נייא! האַרמאָניאומפּלאַטען מיט 12 קלאַפּסען, זעהר אנגענעהמע מאָנע פיר יעדערמאַנן אָב יונג אָדער אלט, וואָאָרט דאַרויף צו שפּיעלען. פּרייז 2 פל. גראָסעס לאגער פאָן אייסאַנע העראָהאָנס אָדהעאוס סימפאָניאָן אונד דערען נאָמען, וואָרויף מאַן אָהנע מיזיקקענטניס יעדעס בעליעבינע שטיק שפּיעלען קאָנען. זעהר נעאייגנעט פיר הויז. אונד באַנצאַנזעראַהלטונגען. אללע נאַשטונגען שטימענאבעל אונד שטיפּסיפּען אונד אקקאָרד-זינגאלע פיר זאַנגער.

גראָסע אללוסטרירטע קאַטאלאָגע מיט צירקא 800 איללוסטראַציאָנען אויף פּערראַנגען נאָטען אונד פּראַנקא, איבער האַרמאָניקא אונד האַרמאָניאוס סעמאַראַט אירוסטרירטע פּרייזקוראַנט. רעפּאַראַטורען שנעלל אונד בילליג.

ב"ה בודאַפּעסט יע"א.

אָרטהאָדאָקסעס גאַסטהויז

אונד זעלכוואַרענפאַבריק.

איך בעהרע מיך היימיט אנצוצייגען, דאַסס איך יעטצט מיין גאַסטהויז, מיט מעהרערען זעהר אנשטאַנדיגען גאַסטצוממערן צום קוואַרטיער פיר פרעמדע, אין דען מיטטעלפּונקט דער שטאַדט פערלעגט האַבע, וויא אַם מייסטען וואוהל קוּפּ-ליטע אלס איך יעדער פרעמדע צו זיינעם פער-קעהרע פאָן דען איזענבאַהנען אונד דאַמפּפּ-שיפען צו דען פפערדעבאַהנען אונד אָמנינבוס-סען, וויא איך צו דען בתי-כנסיות נאַהע האַט. ערוכיב דאַהער דאַס נעעהרטע, דיא שטאַדט בודאַפּעסט בעזוכענדע פּובליקום מיך מיט זיי-נעם בעזוכע צו בעעהרען, אונד זיך צו איבער-צייגען, דאַסס בייא מיינען עטציגען לאַקאַלטאַ-טען וואוהל אן קוואַרטיער אלס אן דער קאַסט ניכטס צו ווינשען איבריג בלייבט.

אייהרען נעעהרטען צוישפּריך ערוואַרטעט האַכאַכטונגספאָלל **פייבר קליין.**

F. Klein

Budapest, Rombachgasse Nr. 12.

דיעזענגען, דיא זיך פיר מיינע פירמא אנגעעפעלען, וואָללען זיך נעם. מיינע אַדרעסע איינאַמיין.

וויכטיג פיר רעגאַלינג-פאַבטער.

רום, שליוואָוויטץ, טרעבער, ליקאָרע אונד עסיג ערצייגט מאַן אָהנע אפּפאַראַט בילליגסט מיט עסענצען אונד אַטהעריישען אָרען פאָן

אַרנאָלד וואַטטעריך

בודאַפּעסט, טאַבאַקגאַסע, נעבענגעבער דעם איזר. פּעסט.

אפּפּעריטיף פּערגער: הויזענבלאַוט, וויינבאַקעסט, גלי-צערין, עגטווירענגספּילווער, מיטטעל נעגען אללע וויינ-קראַנקהייטען עצט. פּערגער: הימבערוואַסט אַ" ציטראַנענוואַסט פיר נאַזע-פּיללונג. דאַנן: טינטע, גלאַנצוויכסע, וואַשבלויפאַרבע, קאַרבאַלוירע אונד קאַרבאַלקאַלק. פּרייזקוראַנטע אונד מאַנגיפּ-לאַציאָנסבוכער אין אללען שפּראַכען גראַטיס.

בעהאַרדליך קאָנצעססיאָנירטער

אויספּערקויף

צוּפאַללע נעשאַפטס-איינלאַדונג.

ווייר פערקייפען אללע נאַשטונגען ווירק. קורצ-אונד מאַדעוואַרען צו בעזייטיגען פרעמדע-טען בילליגסטען פּיקסען פרייזען, אונד לאַדען דאַס פּ. ט. פּובליקום אין. אונזערע נעשאַפטסלוקוויזיטונג אלס זעלטען גינסטיגע געלעגענהייט צו אנשאַפפונג דער בעסטען אַרטיקעל צו דען בילליגסטען פרייזען צו בע-נימצען. דיא נעשאַפטס איינריכטונג איזט איך בילליגסט צו האַבען. אָנן- אונד פּייערטאָג בלייבט דאַס נעשאַפט גע-שלאָסען.

האַכאַכטונגספאָלל

Hager & Bucsányi,

Budapest, V., Wienergasse Nr. 10.

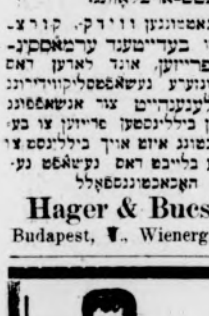

וויכטיג פיר ליידענדע.

מיט נעגענוואַרטיגעס עדליכען ווייר אונז, איין האַכגעעהרטעס פּובליסיס אויף דיא בעשרייבונג אונזערער נייעסטען ע-פינדונג אין בריכבאַנדעגען אויסגעקוואַס צו מאַכען. בע-פאָר ווייר ווערדען דיא פאָלגענדען דיעזעס בריכבאַנדעס אויסגעהלטן, עדליכען ווייר אונז צו בעזעהען, דאַסס אונז דיעזע ווערדער מאַנדיעללעס אינזעהעסע, נאָך האַבען פער-אלאַסען, אונדערען אונז נור פאָן מאַסיאַשען אונד אימאַנען שאַנדזונקען. זאַוויע אים אינזעהעסע דער ליידענדען מענשהיים צו דיעזעס שרישטע לייען ליעסען, ווייר זינד פעסט איבערצייגט, דורך דאַזזעלבע אין זיכערעס הילפסמיטטעל צו ליעפערן אונד שטעללען עס יעדערמאַנן פרייא. דיעזעס פערבעסערטע בריכבאַנד צו בעזיכענען דרשטעק-מיטע צו אונטערזוכען.

ווייר זינד אים פאַרהיינען איבערצייגט, דאַסס עס פיעל בריכבאַנדיגע גיבט. דיא אונזערע אנגאַבע פעללייכט מיט מיסטרוען אויסגעהמען ווערדען, אימאַ מעהר, אלס אויף דיעזעס נעבעעט בעריישט פיעל נעזינדינג וואורדע. פיעל וואורדע שאָן פאָן בריכ-ליידענדען נעאַפּפּעריט. אָהנע דאַס נעווינשטע רעזולטאַט צו ערעלען. — היערויף ער-ליבען ווייר אונז דיא האַפּליכע בעסערקונג צו מאַכען, דאַסס אין זאַכען פאַללען גע-מאַלס דער באַנדאַגיסטס דיא שולד טראָגט, דאַ עס דאַס בעשטעבען איינעס יעדען באַנ-דאַגיסטען איזט. דען ליידענדען צוזיכערען צו שטעללען, אונדערן פינדעס דאַרין דען גרונד, דאַסס בייא יעטצט נעמאַנד אים שאַנדע וואַ, איין זאַככעס בריכבאַנד הערצו-שטעללען, וועלכעס דעם צווענקע זאַ פאָלקאָמטען עגטשפּריכט, אלס דיעזעס פאָן אונז ע-פינדענע בריכבאַנד, וואָאיר ווייר שאָן פיעלע דאַנק- אונד אנערקענונג גנעשריבען פאָר-לענען קאָנען.

אונזער בריכבאַנד איזט דיין אויס נימטי אנגעפערטיגט, אויף וועלכעס זיך איין נייר-מעל, סעלאַטט, שענקעלזיפען אונד זיכערהייטספאַרריכטונג בעפינדעט.

דער צווענקע דער זיכערהייטספאַרריכטונג איזט: דאַסס דאַס בריכבאַנד בייא לייכטעסטען אויפשנאַללען ניכט רוטשט, אונד דאַסס דיא אבריבשונג דער פעלאַטט פאָן בריכע פעראַיזעלט ווייד.

דאַס בריכבאַנד קאָנן פאָן יעדערמאַנן, וויא עס הערר, דאַמע, קינד, נייין אָדער אַ-כייסער! זעהר בעקוויעם נעשראַנגען ווערדען, אונד איזט בייא דער שווערסטען אַרבייט, פּערגען נעהען, שורגען, רייטען, ווערדער בייא מאַנ, נאָך בייא נאַכט פאָם פאַלאַטע צו עגטפּעגען.

פיעלע אַרצטע, דיא מיט דיעזעס בריכבאַנדע בייא שוואַכען פערזאָנען פערזוכע מאַכטען, וועלכע פאַרהער ניכט פאַהיג וואַרען בריכבאַנדער איבערהייפּס צו טראָגען, האַבען שאָן אין קירצעסטער צייט שווינענדע ע-פאָלגע דאַרגעזעלט. בייא בעשעללונגען ערזוכען ווייר אים נעגיע אנגאַבע דער היסטענוויסע, פערגעס אָב דער בריך רעכטס- אָדער לינקס-ווינקע אָדער אין דאָסעלבריך איזט. פערגעס אָב דער בריך (בייא הערען) איין האַרען-לייסען- אָדער ווינקע בריך איזט.

פּרייזע: { אייגנווייזע . . . . . 8–6 פל.
דאָסעלווייזע . . . . . 16–10 פל.

פיר קינדער דיא האַלפטע.

ווייר עמפּפעהלען פערנער אונזער גאַסטס לאַנגער אללער נאַשטונגען פאַבריקאַטע אונד ענגלישער בריכ-באַנדער, זוספענזאָריען אין הירשלעדער אונד נומטי, בריכבאַנדען, נאַבעל-בריכבאַנדער, נעראַהטאַלטער, אירזענא-מאַרס, מיסטערשטיצען, לוסטאַלטער אונד אללער צור קראַנקענפּלעגע נאָטהווענדיגען אַרטיקעל צו דען בילל-ליגסטען פעסטנעטצאַטען פרייזען.

האַכאַכטונגספאָלל

BRÜDER PÁRTOS Bandagisten, Budapest, IV. Bezirk, Kronprinz-(Herren)-Gasse Nr. 4.

---

k. k. aussohl. privilegirte

Heinrich Münzer's

Wiener Haushaltungs-Seife

zugleich die beste **Kaltwasser-Seife** und Sparseife. Für Wäsche absolut unschädlich, erzielt man, ohne dieselbe auskochen zu müssen, eine

Blendend weise Wäsche.

Wiener Stärke-Glanz-Pasta,

Neuste Erfindung zum Putzen u. Bügeln der Wäsche in Blechdosen a 10, 20 kr., ½ Ko. 50 kr., ¼ Ko. fl. 1. 1 Ko. fl. 2. — Zu haben in **Budapest: Neruda Nándor**, Hatvani-utcza; **Szenes Ede**, V. Dorotya-utcza 5. és Andrássy-ut 41; **Takáts Lajos**, Hatvani-utcza 19; **Silber Antal veje**, Károly-körut; **Halbauer Testvérek** Király-utcza; **Gurovits Tamás**, Király-utcza; **Krayer E. és Társa**, Akáczfa-utcza és Mozsár-utcza; **Hubert J. M.**, Károly-utcza; **Fischl Albert**, Váczi-körut; **Zsengeri Mór utóda**, Józsettér.

General-Repräsentant und Hauptdepot für Ungarn und den Orient

KURZWEIL JÁNOS, Budapest, Akadémia-utcza 10.

דיא קאַרנטנער

ראָמערקי

שטאַציאָן פּרעזוואַל, פאַסט נוטענשטיין, קאַרנטען.

(Római forrás).

פאַללקאָמען פרייא פאָן שוועפעלפערבינדונגען, פאָן יאָר- בראָם- אונד קאַליאַלצע. דער לייכטעסט פער-דוילונג, וואוהל שטעקענדסטע אלפענווייליגע.

נאַטורעכט: פאַרצוגליך בעוואַהרט בייא בראָנ-כיאַל- אונד דאַרמקאַטאַרה, בייא מאַגענ-, נערען- אונד בלאַזענליידען.

איין האַכפּייגעס טאַפעלוואַסער

אָהנע לאַסטינג נעבענווירקונג, דאַס דען ווייג ווערדער שווארצע, נאָך איבעלשטעקענד מאַכט. בעזאָנדערס צו עפּפעהלען בייא עפּידעמיען.

הויפּטדעפּאָט פיר אונגארן בייא

Weiss Benő

BUDAPEST, Mohrengasse Nr. 1.

צו האַבען אין אללען שפּעצעריהאַנדלונגען אונד דרעגגוויסטאַציאָנען.

גוטער נעבענפּערדיענסט!

100 בייז **300** פל. מאָנאַטל. קאָנן בייא אונז יעדערמאַנן דורך דען פערקויף נעוועטצליך נעשאַטטעטער לאָזע נעגען ראַטענצאַה-לונג לייכט. אהנע קאַפּיטאַל אַ. רייזיקאָ. פער-דיענען. אפּערטע ווענדען צו ריכטען אָן דיא Hauptstädtische Wechselstuben-Gesellschaft ADLER & CO., Budapest.